
Ryzyko długowieczności

**Znaczenie dla stabilności
systemów emerytalnych**

Dissertationes Laudatissimae
Universitas Gedanensis

**Joanna
Adamska-Mieruszewska**

Ryzyko długowieczności

Znaczenie dla stabilności

systemów emerytalnych

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Gdańsk 2019

Recenzenci
dr hab. Marek Szczepański
prof. dr hab. Sławomir I. Bukowski

Redakcja wydawnicza
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Karolina Johnson
www.karolined.com

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków Prorektora ds. Nauki Uniwersytetu
Gdańskiego w ramach konkursu na wyróżniające się prace doktorskie
oraz Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865 -943-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Geneza, pojęcie i znaczenie ryzyka długowieczności	13
1.1. Pojęcie i istota ryzyka długowieczności	13
1.1.1. Istota i klasyfikacje ryzyka długowieczności	13
1.1.2. Ryzyko długowieczności w polskiej literaturze przedmiotu oraz w ustawodawstwie	18
1.2. Zagadnienia demograficzne w analizie ryzyka długowieczności	20
1.2.1. Przeciętne i dalsze trwanie życia	21
1.2.2. Wskaźnik dzietności w państwach UE	35
1.2.3. Proces starzenia się ludności w państwach UE	38
1.3. Aspekty etyczne w analizie ryzyka długowieczności	45
Rozdział 2. Źródła ryzyka długowieczności	49
2.1. Analiza rozkładu trwania życia	49
2.2. Prognozowanie umieralności	54
2.3. Źródła ryzyka długowieczności w państwach Unii Europejskiej	67
2.3.1. Tablice trwania życia a ryzyko długowieczności w państwach UE	68
2.3.2. Prognozy trwania życia a ryzyko długowieczności w państwach Unii Europejskiej	74
Rozdział 3. Ryzyko długowieczności a stabilność systemów emerytalnych	83
3.1. Ekonomiczne i społeczne aspekty zabezpieczenia emerytalnego	83
3.1.1. Pojęcie oraz klasyfikacja systemów emerytalnych	84
3.1.2. Koncepcje systemów emerytalnych	91
3.2. Charakterystyka stabilności systemu emerytalnego	95
3.2.1. Pojęcie stabilności systemu emerytalnego	96
3.2.2. Czynniki wpływające na stabilność systemów emerytalnych ...	99
3.2.3. Metody pomiaru i oceny stabilności systemów emerytalnych .	101
3.3. Modelowanie wpływu starzenia się społeczeństwa na wydatki na świadczenia emerytalne w państwach Unii Europejskiej	104

Rozdział 4. Transfer na rynek finansowy jako metoda zarządzania ryzykiem długowieczności	117
4.1. Ryzyko długowieczności w działalności prywatnych instytucji emerytalnych	118
4.2. Tradycyjne metody transferu ryzyka długowieczności	122
4.3. Zastosowanie alternatywnego transferu ryzyka do zarządzania ryzykiem długowieczności	129
4.3.1. Charakterystyka i instrumenty alternatywnego transferu ryzyka długowieczności	129
4.3.2. Wykorzystanie instrumentów pochodnych do zarządzania ryzykiem długowieczności	133
4.3.3. Zastosowanie sekurytyzacji do transferu ryzyka długowieczności	138
4.4. Uwarunkowania rozwoju instrumentów transferu ryzyka długowieczności	144
4.4.1. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne	144
4.4.2. Perspektywy i zagrożenia rozwoju instrumentów LRT	148
Rozdział 5. Ocena stabilności systemów emerytalnych w wybranych państwach Unii Europejskiej w świetle rosnącego ryzyka długowieczności	153
5.1. Metoda badania	154
5.2. Czynniki diagnostyczne stabilności systemów emerytalnych na ryzyko długowieczności	156
5.2.1. Czynniki demograficzne	156
5.2.2. Czynniki związane z wiekiem emerytalnym	160
5.2.3. Czynniki związane z aktywnością zawodową, rynkiem pracy i uwarunkowaniami finansowymi systemu emerytalnego	174
5.3. Konstrukcja systemu emerytalnego jako czynnik wpływający na wysokość świadczeń emerytalnych	182
5.4. Ocena stabilności systemów emerytalnych – wskaźnik syntetyczny	193
Zakończenie	199
Bibliografia	207
Spis rysunków	223
Spis tabel	225